

14-18

WO 1 ACHTER DE HOLLANDSE WATERLINIE

FILM- EN MUZIEKTHEATERVERSTELLING
OP DE FORTEN VAN DE STELLING EN DE HOLLANDSE WATERLINIE

MMV.

ALBERT HAHN, JACOB DOMELA NIEUWENHUIS, GENERAAL SNIJDERS,
TROELSTRA, ANTHONY FOKKER, KEIZER WILHEM II EN MATA HARI

9^e versie scenario
AB GIETELINK

INHOUDSOPGAVE

I. FILM- EN MUZIEKTHEATERVOORSTELLING OP ERFGOED-FORTEN

1. Nederland en de 1^e Wereldoorlog
2. De Stelling van Amsterdam
3. De Hollandse Waterlinie

II VOORSTELLING 14-18

1. Rondleiding en expositie
2. Voorstelling
3. Foto en filmmateriaal
4. Muziek en geluidseffecten
5. Toneelbeeld

Bezetting

Personages

SCENEVERLOOP 14-18 (*Theatrale vorm)

PROLOOG

1. 1913 Vredesconferentie Den Haag (Redevoering)
2. Vrede (Straatlied)

AKTE 1

1914 WERELDOORLOG, HET VOLK EN NEDERLANDSE FORTEN

3. Duitse leger valt België binnen (Bericht)
4. Inval België (Dialog Redactielokaal)
5. Generaal Snijders mobiliseert (Redevoering)
6. Bij de Soldaten (Lied)
7. Soldatenkwartier (Performance gedicht)
8. Dienstweigeraar achter tralies (Gedicht)
9. Belgische Vluchtelingen (Bericht en film)
10. Vluchtelingen en terugkeer (Dialog Redactielokaal)

AKTE 2

1915 LOOPGRAVEN, FOKKER EN COCAINE FABRIEK

11. Duitse Commandopost Kortrijk (Telefoonverslag)
12. Anthony Fokker (Interview)
13. Loopgraaf (Telefoonverslag)
14. Heldenloon 1 (Lied)
15. Nederlandse Cocaine Fabriek (Interview)

AKTE 3

1916 LIEDEREN VAN HET FRONT

16. Owers (Lied (Rap)):
17. Telegraaf en Louis Raemaekers (Dialog Redactielokaal)
18. Wien Neerlands Bloed (Lied)
19. De loopgraaf 'schoonmaken' (Dagboek)
20. Ik heb nu net een jaar vermoord ! (Lied)
21. Dada (Performance en beeld)

AKTE 4

1917 MATA HARI EN DE RUSISCHE REVOLUTIE

22. Veerboot Rotterdam-Dieppe (Dialog Redactielokaal):
23. Mata Hari Tribunaal in Parijs (Verslag)
24. Executie Mata Hari (Verslag)
25. Mata Hari (Krantenbericht)
26. Bajonet Op ! (Lied)
27. Redactielokaal: Oktober revolutie in Petersburg (Dialog Redactielokaal):
28. Redactielokaal: Brest-Litovsk (Dialog Redactielokaal)

AKTE 5

1918 WILHELM II, REVOLUTIE EN TROELSTRA

29. Revolutie in Duitsland (Film en bericht)
30. Keizer Wilhelm II en Generaal Snijders (Filmbeelden)
31. Revolutie in Nederland ? (Dialog Redactielokaal)
32. Troelstra's Vergissing (Dialog Redactielokaal)
33. Internationale (Lied)
34. Generaal Snijders waarschuwt de socialisten (Redevoering)

EPILOOG

35. Militaire doden en gewonden 14-18 (Voorlezen lijst)
36. Dictaat van Versailles (Redevoering)

I. FILM EN MUZIEKTHEATERVOORSTELLING OP ERFGOED-FORTEN.

Het project bestaat uit een film- en muziektheater voorstelling begeleid door een expositie.. Het verhaal speelt zich af in de 1^e Wereldoorlog. Het theaterproject zal met steun van schouwburgen op een serie geselecteerde forten van de Stelling van Amsterdam en de Hollandse Waterlinie worden uitgevoerd.

1. NEDERLAND EN DE 1^E WERELDOORLOG.

Tussen 2014 en 2018 valt de 100-jarige herdenking van de 1^e Wereldoorlog en daar is in Europa uitgebreid aandacht voor. Hoewel Nederland door haar neutraliteit buiten het strijdgewoel wist te blijven waren de forten gemobiliseerd in afwachting van de oorlog, die nooit kwam. Het asiel dat de Duitse keizer in 1918 kreeg in het Utrechtse Doorn is het bekendste, maar ook de vliegtuigfabrieken van Anthony Fokker in Duitsland en de dubbelspionage van Mata Hari tekenen het pragmatisme en controversiële van de Nederlandse positie in de 1^e Wereldoorlog.

De Nederlandse sympathie was in de 1^e Wereldoorlog anders dan in de 2^e Wereldoorlog. Een belangrijk deel van de Nederlandse bevolking en bestuur stonden door de Boerenoorlog tegen de Engelsen in Zuid-Afrika vijandig tegenover Groot-Brittannië. Frankrijk werd gezien als een koloniale rivaal en een potentiële bedreiging van 'Ons Indië'. Het koningshuis, politiek en legerleiding waren mede door persoonlijke relaties in belangrijke mate Duits georiënteerd. De zorg voor een Britse aanval was dan ook minimaal zo groot als voor een Duitse inval. De Nederlandse politiek wist echter door behendig diplomatiek manoeuvreren haar neutraliteit te bewaren.

2. STELLING VAN AMSTERDAM

Tussen 1880 en 1914 werd naar buitenlands voorbeeld een Stelling met forten rond Amsterdam gebouwd, die in oorlogstijd de hoofdstad als laatste bastion moest beschermen. De 135 km lange Stelling van Amsterdam onderscheidde zich van buitenlandse 'reduit' stellingen als bijvoorbeeld Antwerpen, door het typisch Hollandse verdedigingsmiddel 'inundatie' (onder water zetten).

In een ring van ongeveer 15 km van Amsterdam konden grote delen akkerbouw en weiland enkele decimeters onder water worden gezet. Daarmee werd het de vijand onmogelijk gemaakt om met zwaar wapentuig en manschappen over de grond binnen te komen zonder in sloten en in de modder vast te komen zitten. Tegelijk was het water te ondiep voor botenvervoer. De 42 forten dienden om de hoger gelegen uitvalswegen en spoorwegen af te sluiten. De Stelling heeft nooit effectief gefunctioneerd hoewel men kan vertogen dat hij een afschrikkingsrol heeft gespeeld bij het bewaren van de neutraliteit.

Na de 1^e Wereldoorlog werd de Stelling in 1922 formeel opgeheven. De vergrote vuurkracht van de artillerie en de komst van vliegtuigen in de 20^e eeuw maakten de Stelling achterhaald. De forten kregen daarna diverse bestemmingen. In 1996 werd de Stelling van Amsterdam Unesco-werelderfgoed (20 jaar).

3. DE HOLLANDE WATERLINIE

De Hollandse Waterlinie (85 km) loopt van het Muiderslot aan de Zuiderzee tot aan Slot Loevestein en de Biesbosch.

De Oude Waterlinie bestond al in de 17^e eeuw en zou in het rampjaar 1672 effectief zijn geweest om de Franse legers ervan te weerhouden het gewest Holland binnen te vallen. Na de Napoleontische tijd werd tussen 1815 en 1914 de Nieuwe Hollandse Waterlinie gebouwd met 58 forten, die voor een belangrijk deel nog bestaan.

II VOORSTELLING 14-`18 WERELDOORLOG

De voorstelling heeft als thema ‘Nederland in de 1^e Wereldoorlog’. Zij toont het publiek naast de voorstelling tevens het fort en maakt de historie van de ‘Vesting Holland’ met haar waterlinies voelbaar.

1. PROLOOG: RONDGANG DOOR HET FORT (30 min)

Bij aankomst heeft het publiek de mogelijkheid langs een expositie met 1^e Wereldoorlog beelden en artefacten, fotomateriaal en teksten door het fort naar de theaterzaal of locatie te worden geleid. De binnenruimte is ingericht met een tribune en speelveld, waarbij het decor tevens expositieruimte is. Muziek uit de jaren 10 en filmmateriaal uit de 1^e Wereldoorlog. In sommige gevallen is de bezichtiging van fort en expositie met begeleiding.

2. VOORSTELLING 14-18. (75 min)

De 1^e Wereldoorlog. De Europese grootmachten voeren een vernietigende loopgravenoorlog, die miljoenen slachtoffers eist. Het neutrale Nederland is een eiland in deze vernietigende storm van geweld. In de bunkers van de Stelling van Amsterdam en de Hollandse Waterlinie wachten Nederlandse militairen jarenlang in spanning af op de oorlog die nooit komt. De Europese grootmachten respecteren de Nederlandse neutraliteit.

De theatrale handeling voltrekt zich voor de ogen van Jacob Domela redacteur bij het SDAP dagblad Het Volk en Albert Hahn, socialistisch tekenaar, bekend via het links satirische tijdschrift De Notenkraaker.

Zij worden door telegrafische en radioberichten op de hoogte gehouden van de situatie in Nederland en de loopgravenoorlog in België en Frankrijk. De ontwikkelingen voltrekken zich onberekenbaar en zijn vaak heftig. Koortsachtig overleg.

Berichten over revolutionaire bewegingen en vallende keizerrijken komen via, telegraaf, kranten, telefoon, foto's en filmbeelden binnen. Een brief van huis, een oefening of militair overleg met de commandant of met het ministerie. Een radiobericht van het front in Noord-Frankrijk. Foto's en filmfragmenten uit de 1^e Wereldoorlog en zwart-wit foto- en filmfragmenten van de Stelling van Amsterdam en de Hollandse Waterlinie.

Een aantal Nederlanders speelde in de 1^e Wereldoorlog een illustere rol en deze zullen middels de ogen van verslaggever Jacob Domela in het scenario worden verwerkt.

Mata Hari, die in 1917 in Parijs op verdenking van dubbelspionage werd gefusilleerd.

Anthony Fokker, die duizenden superieure Duitse jachtvliegtuigen liet bouwen. Generaal Snijders, die in het geheim pro-Duits adviseerde.

Koningin Wilhelmina, die in de storm van de oorlog de neutraliteit van het koninkrijk wist te bewaren en SDAP leider Troelstra, die op het punt stond in 1918 de revolutie uit te roepen.

Hun personages en verhalen zullen worden verweven in het plot. Acteurs en Musici spelen in wisselende kostuums het dramatische verhaal van de 1^e Wereldoorlog.

3. FOTO- EN FILMMATERIAAL 14-18

Foto's en filmfragmenten worden zoveel mogelijk chronologisch in het historische levensverhaal ingepast. Naast documentair filmmateriaal over de WO I, zullen we ook dramatisch en komisch filmmateriaal inzetten.

Al deze losse filmfragmenten worden aan elkaar gesmeed tot een raamvertelling met verschillende genres: journaal, documentaire, drama en komische slapstick.

Deze fragmenten werden in het tijdperk van de zwijgende film door een zgn. explicateur (filmverteller) kunstig aan elkaar gepraat en van commentaar voorzien.

4. MUZIEK EN GELUIDSEFFECTEN 14-18

De live muziekstukken tijdens filmfragmenten en theaterspel wordt zoveel mogelijk gekozen op basis van het tijdsbeeld en geografie. Daarom wordt er uit verschillende bronnen geput. In de kleur en het engagement van de voorstelling spelen Nederlandse pacifistische protestliederen uit de periode van WO 1 en de eerste decennia van de 20^e eeuw een dragende rol.

Verder werken van componisten als Igor Stravinsky, Erik Satie, Gustav Holst en Claude Debussy, waarin de overgang van late romantiek naar de moderne, avant-gardistische stijl te horen is. Ze verklanken op bijzondere wijze het tijdsgevoel van toen. Lieder en muziek groeien in de loop van de voorstelling a.h.w. mee met de ingrijpende veranderingen in de wereldgeschiedenis. De geluidseffecten bij de zwijgende filmbeelden worden live uitgevoerd,

5. TONEELBEELD: LOOPGRAAF, MILITAIRE FORT EN REDACTIELOKAAL

Op het achter en zijtoneel staan wanden in de vorm van een loopgraaf, waarbinnen het stuk gespeeld wordt.

1^e Wereldoorlog meubilair, een schrijfmachine en een oude grammofoon. Op het voortoneel een te verplaatsen ouderwetse jaren 20 microfoon voor de liederen. De muzikanten zijn gekleed als WO1 militairen en bekende hoogwaardigheidsbekleders.

Aan de rechterkant voor het redactielokaal weergegeven in een kleine tafeltje met schrijfmachine. De verschillende personages worden gespeeld in specifieke kleding uit de jaren 1914-1918.

BEZETTING

Albert Hahn	Ab Gietelink
Regeringsvertegenwoordiger	
Generaal Snijders	
Anthony Fokker	
Directeur	
Troelstra	
Nederlands militair	
Jacob Domela	Marcel Schouwstra
Straatjongen	
Krantenjongen	
Arbeider	
Nederlands militair	
Muzikant- Klarinet	Gottfrid van Eck
Muzikant- Accordeon	Geleijn van der Ham
Techniek	Hobbe Faber
Scenario	Ab Gietelink
Muziek adviezen	Gottfrid van Eck
Research	Eric van Duivenvoorden
Regie	Ab Gietelink
Audio/Video montage	Ludger Hurts
Toneelbeeld	Ab Gietelink

14 -18

WO1 Achter de Hollandse Waterlinie

Een Film- en Muziektheatervoorstelling

(Duur: 80 min)

PERSONAGES

Hoofdpersonages zijn Jacob Domela redacteur bij het SDAP dagblad Het Volk en Albert Hahn, socialistisch tekenaar en bekend via het links satirische tijdschrift De Notenkraaker.

Jacob Domela (Een van de zoons van de bekende vrije socialist Ferdinand Domela Nieuwenhuis) geeft voor Het Volk verslag over de 1^e WO.

Hij komt als correspondent in contact met verschillende personages, waaronder Anthony Fokker in Kortrijk en Mata Hari in Parijs, die hij beschrijft of een interview mee heeft. Tevens wordt hij als dienstplichtig reservist opgeroepen om paraat te zijn in de forten van de Stelling van Amsterdam en de Waterlinie. Het scenario volgt hem in zijn verslaggeving van front en oorlog.

Albert Hahn was een bekend en geliefd socialistisch tekenaar. Hij had een eenvoudige achtergrond, had gevoel voor humor en zelfspot. Hij leed aan TBC en had medisch een kwetsbaar gestel. Hij was een van de voorlieden van de SDAP. Hahn tekende veel pacifistische honderden tekeningen over de 1^e Wereldoorlog in het weekblad de Notenkraaker.

Jacob Domela, Verslaggever van Het Volk en de Notenkraaker

Albert Hahn, Tekenaar van Het Volk en de Notenkraaker

Regeringsvertegenwoordiger

Krantenjongen

Generaal Snijders, Commandant van het Nederlandse leger

Nederlands soldaat

Inte Onsman, dienstweigeraar

Duitse officier,

Anthony Fokker, Nederlands vliegtuigbouwer in Duitsland

Arthur Knaap, soldaat Frans vreemdelingenlegioen

Mata Hari, nachtclubdanseres en dubbelspionne (Foto's)

Franse officier, executie peleton

Keizer Wilhelm II (Filmbeelden)

Troelstra, SDAP leider

SDAP Arbeider

Nederlands soldaat-muzikant -Blazer

Nederlands soldaat- muzikant –Accordeon en Piano

PROLOOG

TONEELBEELD: LOOPGRAAF. COMMANDOPOST EN REDACTIETAFEL.

Loopgraaf *Rijdende stellingen met schermen met projectiemogelijkheid aan achter en linkerzijde geven het beeld van een fort/loopgraaf. Linksachter in de loopgraaf/stelling ligt de muziektafel met munitiekisten en banken. Muzikanten zijn gekleed in NL soldatenuniform.*

Commandopost *Rechtsvoor in de loopgraaf 2 fauteuils, klein tafeltje met telefoon.*

Portret Wilhelmina in lijs en Nederlandse vlag.

Redactielokaal *Linksvoor tafeltje met schrijfmachine, telefoon en stoelen.*

Portret Karl Marx en rode vlag

Microfoon *Middenvoor en verplaatsbaar*

1. 1913 VREDESPALEIS DEN HAAG (Redevoering)

Tekstborden: *Titel 14-18, Scenario en regie, Uitvoering*

1913 Vredesconferentie Den Haag

Filmbeelden *Het nieuwe Vredespaleis 2:17*

<https://www.youtube.com/watch?v=3vpDBPIbx7M>

Muziek: *An der schönen blauen Donau, Johann Strauss*

<https://youtu.be/ENETOpNpIi?t=1m23s>

Kostuums; *Muzikant 1/ Blazer in Lakei jas*

Muzikant 2/ Accordeon in Lakei jas

Licht: *1*

Regeringsvertegenwoordiger

(Heer met hoge hoed en zwarte lange jas komt achter het spreekgestoelte.

Hij leest plechtig een ouderwets verdragsdocument.

Muzikant 1 houdt document op zilveren schaal voor regeringsvertegenwoordiger)

Mijne Heren,

Wij kwamen tot overeenstemming over de volgende verdragen:

I. Verdrag voor de vreedzame regeling van de internationale geschillen;;

III. Verdrag nopens de opening der vijandelijkheden;

IV. Verdrag nopens de rechtstoestand der vijandelijke handelsvaartuigen bij den aanvang der vijandelijkheden; *(begin accordeon muziek)*

V. Verdrag voor de toepassing op den zeeoorlog der beginselen van het Verdrag van Genève;

VII. Overeenkomst voor de oprichting van een internationaal prijzenhof ..

Moge de wereld gespaard blijven van oorlog en vernietiging.

(Af)

2. VREDE (Straatlied)

(Anoniem straatlied uit 1913)

Tekstbord: Het Vredespaleis is af. De oorlog kan beginnen.

Ferdinand Domela Nieuwenhuis.

Muziek: Accordeon. Melodie 'Sara je rok zakt af' met de accordeon

<http://www.janwolters.nl/mp3/SARAJEROK.mp3>

Licht: 2

Haagse Straatjongen

(Met pet aan de zijkant kijkend naar de film van het Vredespaleis zingt zachtjes halverwege door de tekst)

Daar zit de vretersschaar
in vorstelijk 's-Gravenhage
heel deftig bij elkaar.
Zij vullen hunne magen
en drinken fijne wijn
en kletsen over vrede,
maar houden 't meest van gein
en fijnbeschaafde zeden.

Zoo gaat dat in Den Haag
bij al die hoge heren
en daardoor kan het volk
weer vele dingen leren.
Wil men geen oorlog meer?
Welnu, de wapens neder
en het vretersgekonfereer
komt dan ook nooit meer weder.

Donkerslag

AKTE 1

1914 WERELDOORLOG, 'HET VOLK' EN NEDERLANDSE FORTEN.

3. DUITSE LEGER VALT BELGIE BINNEN (Aankondiging)

Tekstbord: 4 Augustus 1914 Duitse leger valt België binnen

Filmbeelden: <https://www.youtube.com/watch?v=7bGXNGzXp2k>

Marcherende soldaten en het oprukkende Duitse leger 1: 25

Muziek: Dreigende Duitse muziek en diepe trommel.

Gustav Holst – Planets/Mars (1914-1916) Piano (2 Of 3)

<https://www.youtube.com/watch?v=ocOM3kaEhEU>

Licht: 3

Amsterdamse Krantenjongen

(Loopt over het podium met pak kranten door film/ muziek)

Het Volk laatste editie !

Duitse leger valt België binnen !

Het Volk laatste editie !

Duitse leger valt België binnen !

Het Volk laatste editie !

Duitse leger valt België binnen !

4. INVALID BELGIË (Dialog Redactielokaal)

Tekst: In het redactielokaal van SDAP dagblad "Het Volk"

Beelden: Karikaturen WO 1 van Albert Hahn

Muziek: Telegraafgeluiden en typemachine.

Muzikant 1 en 2 verkleed naar Soldatenuniform.

Licht: 4

(Redactielokaal: Jacob Domela, verslaggever achter een ouderwetse typemachine.

Albert Hahn komt binnen)

Jacob Domela

Heb je de laatste berichten vandaag al gezien ?

Albert Hahn

Welke berichten?

Jacob Domela

De Duitsers zijn vanmorgen België binnengevallen ?

Albert Hahn

Ik hoorde het.

Is het alleen België? Zijn er berichten uit Limburg?

Jacob Domela

Geen nieuws. Het lijkt erop dat de Duitsers onze neutraliteit respecteren.

Albert Hahn.

Laten we het hopen. (*Voor zichzelf*). Oorlog. Wat een waanzin.

Jacob Domela

De Duitsers schijnen een forse militaire overmacht te hebben.
Het zal waarschijnlijk een korte oorlog worden.

Albert Hahn

(*Somber*)

Ik heb mijn twijfels. Volgens mij staan we aan de vooravond van de ondergang van Europa.

Jacob Domela

Niet te apocalyptisch, Albert. Volgens onze correspondent is te verwachten dat de Duitsers binnen enkele maanden in Parijs kunnen zijn en dan kan iedereen weer naar huis.

Albert Hahn

(*Schamper*) Ach ja. Ein fröhlichen, frischen Krieg noemen ze dat daar.

Mijn beste Jacob, je bent naïef. De Engelsen hebben aangegeven dat ze de Duitsers de oorlog zullen verklaren wanneer deze België binnenvallen.

Het oorlogsvirus breid zich razendsnel uit.

Jacob Domela

(*Verschrikt*)

De Britten? Gaan die ook meevechten?

Hebben die niet genoeg aan hun eigen Imperium?

In de Frans-Duitse rivaliteit zweerden zij toch altijd bij neutraliteit?

Albert Hahn

(*Cynisch*)

Het feest van de oorlog is begonnen en heel Europa wil het meevieren

In Londen zitten zelfs socialisten in de regering.

Jacob Domela

Die socialistische ministers zijn wel afgetreden, las ik onlangs.

Zijn er al verklaringen van de Duitse arbeidersbeweging?

Wat doen de Franse en Britse socialisten ?

Albert Hahn

(*Geïrriteerd*). De arbeidersbeweging !

Spreek me niet van de Internationale arbeidersbeweging !.

De arbeidersbeweging verraadt haar missie en zakt weg in het moeras van nationalisme.

In Frankrijk hebben nationalistes onlangs Jean Jaures vermoord

En de Duitse socialisten steunen hun jongens aan het front.

Jacob Domela

Goed onderwerp. Ik schrijf een artikel over de arbeidersbewegingen in Europa

Maak jij een nieuwe spotprent.

Albert Hahn

(*Spottend*) Wij strijden met de pen en het potlood !

Het Volk en de Notenkraker zullen Europa een voorbeeld stellen

Jacob Domela

Albert, iets anders. Ik ben vanwege de oorlogsdreiging vorige week opgeroepen voor de mobilisatie. Ik moet me ieder 2^e weekend van de maand melden op Fort Spijkerboor.

Albert Hahn

Dat lijkt me geen pretje. Krijg je geen vrijstelling?
Waarom weiger je niet ? Jij bent toch niet bang ?

Jacob Domela

Bang? Ik ben niet gek.
Weigeren en dan de nor indraaien zeker ?
Nee. Er is in Holland voorlopig geen oorlog.
Zolang wij neutraal blijven ga ik me keurig melden bij het fort en doe iedere maand in het 'Volk' verslag over het leven op de Forten in de Stelling van Amsterdam
'Ieder nadeel heb zijn voordeel'.

Albert Hahn

Mag ik je een plezierige tijd toewensen bij de heren in uniform ?
(*Albert Hahn gaat af*)

Jacob Domela

(*Typt achter de schrijfmachine*)

In de zomer van 1914 wordt het Europees vooruitgangsgeloof
overvallen door een bombardement van zelfvernietiging.

Heel Europa stort zich in de roes van de oorlog.
Jonge mannen op zoek naar eer en avontuur
gaan uitgezwaaid met bloemen
zingend naar het front.
Met kerstmis zullen de jongens weer thuis zijn heet het.

5. GENERAAL SNIJDERS MOBILISEERT (Korte redevoering)

Tekstbord: 4 Augustus 1914. Generaal Snijders instrueert zijn staf en de pers

Beeld: Kaart van Europa (Met Groot-Pruisen) 2:00

Muziek: Klaroenstoot.

Licht: 5

Generaal Snijders.

(*Snijders komt op. Soldaten salueren. Zijn publiek bestaat uit officieren en een enkele journalist Voor een geprojecteerde kaart van Europa geeft hij met een aanwijfsstok uitleg.*)

Mijne heren,
Hare majesteit laat U groeten.
Zij roept U op om tot heil van het Vaderland
Nederlands neutraliteit en integriteit te waarborgen.
Ik heb vandaag overleg gehad met hare Majesteits' regering
Wij komen na rijp beraad tot de volgende conclusies:

(Wijst met stok op de kaart aan)

Zoals U hebt vernomen zijn Duitse troepen vandaag,
4 Augustus 1914 de Belgische grens overgetrokken en rukken zij op richting Luik.
Het Nederlandse leger is voorbereid op wat komen gaat.

Hoe zijn we in de deze situatie terecht gekomen ?

Na de laffe moord op de Oostenrijks-Hongaarse kroonprins Frans Ferdinand kon Oostenrijk niet anders dan Servië een afstraffing geven.

De Servische regering bied onderdak aan terroristen en anarchistische sujetten.

Rusland steunt het Slavische Servië

Duitsland steunt haar Oostenrijks-Hongaarse broeders.

Rusland mobiliseert en is ondertussen Oost-Pruisen binnengevallen..

Frankrijk contractueel verbonden met Rusland meende de mobilisatie te moeten volgen

Onze Duitse vrienden hebben zich gedwongen gevoeld deze Franse agressie te beantwoorden en eisten vrije doorgang door België.

Gisteren heeft de Belgische regering kenbaar gemaakt vrije doorgang voor het Duitse leger te weigeren, waarmee de neutraliteit van onze Zuiderburen niet gespaard kon worden.

Engeland heeft vandaag het conflict geëscaleerd met een zinloze oorlogsverklaring aan Duitsland.

Door onze uitstekende relaties met de Duitse keizer en het Duitse opperbevel zijn we er in geslaagd om Nederland buiten de oorlog te houden. Generaal von Moltke heeft mij persoonlijk verzekerd de Nederlandse neutraliteit te zullen respecteren.

Onze ambassadeurs in Londen en Parijs hebben toezeggingen dat ook de Engelsen en Fransen onze neutraliteit zullen eerbiedigen.

De forten in de Stelling van Amsterdam en de Hollandse Waterlinie zijn sinds vandaag in de hoogste staat van paraatheid gebracht. Onze manschappen zijn op alles voorbereid.

Zij zullen het vaderland met man en macht verdedigen tegen iedere indringer .

Ongeacht of hij komt van Oost, West, Noord of Zuid.

6. BIJ DE SOLDATEN (Lied)

Beelden 4-6x : Forten van de Stelling van Amsterdam en de Waterlinie

Tekstbord: Bij de soldaten moet je zijn !

Tekst en muziek: Melodie

Uitvoering: <https://www.youtube.com/watch?v=WbTIWVeyl6E>)

Lichtplan: 7

Nederlands soldaat/ Louis Davids

(4 Soldaten 2x2 strak in het gelid. Jacob Domela in staccato)

Leven 't militaire leven,

bij de soldaten is het schoon.

Ik zit er nou een maand of zeven

en 't is waarlijk niet gewoon.

's Morgens vroeg bij de raveille

kom je zoo lekker uit je slaap.

Staat de korpraal al voor je bedje:

"Kom er 's uit, vervloekte aap!"

Refrein: Oh, wat is die fijn,
(Allen) bij de soldaten, de soldaten.
Oh, wat is die fijn,
bij de soldaten moet je zijn!

Staat de compie daar aangetrejen
komt de majoor die inspecteert.
Dan komt de luit 's effe loeren
of er geen knopie soms mankeert.
Dan ruk je uit het hele zwikkie
tippelt naar een exercitieveld.
Daar kun je draaien, zwaaien, zwenken
daar wordt je opgeleid tot held.

Refrein: Oh, wat is die fijn,
(Allen) bij de soldaten, de soldaten.
Oh, wat is die fijn,
bij de soldaten moet je zijn!

Maar is de dienst dan afgeloopen
staat m'n Marietje voor de poort.
Dan is het leed weer gauw vergeeten
omdat die meid me zoo bekoort.
Zij is de dienstmeid uit het kroegie,
't is zoo een immese marmot,
die weet precies wat ik wil hebben,
en hoe ik haar hanteeren mot.

Refrein: Oh, wat is die fijn,
(Allen) bij de soldaten, de soldaten.
Oh, wat is die fijn,
bij de soldaten moet je zijn!

Refrein: Oh, wat is die fijn,
(Publiek) bij de soldaten, de soldaten.
Oh, wat is die fijn,
bij de soldaten moet je zijn!

7. SOLDATENKWARTIER (Gedicht)

(De 2 officieren en 2 (muziek) soldaten in het fort zijn druk met telkens ritmisch herhalende werkzaamheden in het fort. Dadaïstisch soldatengedicht te ensceneren als slapstick scene. Eventueel tekst 1x herhalen.)

Tekstbord: 1914 Fort Spijkerboor

Fotobeelden: 4x Forten van de Stelling en de Waterlinie

Geluiden: Geweren als ritmische instrumenten

Licht: 7

4 Nederlandse Militairen

(Tekst 1 of 2 keer herhalen)

Banken. Banken
Ruwe planken.
Snaaksche schalken.
Kleeren zwalken.
Kastjes. Kribben
Vloeren glibben
Zingen. Fluiten.
Hoemhoemhoem
Lui'ren. Poetsen
Schuimen. Boem.

(Wapen op)
Sterke longen.
Bokkesprongen
Over tafels
Banken heen.

Eten. Drinken.
Schrijven. Stinken.
Koffie. Brood.
Stil. Valdood.
(Wapen neer)

Kaptein. Venijn
Kaptein. Venijn.
Sergeant. 't Land.
Sergeant. 't Land.
Hoelang. Hoelang.
Zal het nog duren.
Dat verdomde
Klooten schuren.

Rombombom
Rombombom.
De trom.
De trom
De trom.
(Tekst: Antony Kok)

8. DIENSTWEIGERAAR ACHTER TRALIES (Lied)

Tekstbord: De dienstweigeraar achter tralies

Beelden: 1 foto met traliebeeld

Muziek: Pirate Jenny. Variatie op Kurt Weill.

Licht: 8 (Donker met schijnsel)

Dienstweigeraar Inte Onsman

(Acteur staat met rooster boven het hoofd. Licht valt op zijn gezicht.)

Ik zit als een boef in een donkere cel,
En 'k voel niet dat 'k iets heb misdaan
Ik deed wat mijn hart me gebod als mijn plicht
Ik weigerde in 't leger te gaan
Maar toen ik geboeid naar de trein werd gebracht
Toen weken de mensen opzij
Ze zagen me vast voor een moordenaar aan
En liepen vol afschuw voorbij

Refrein: Maar als ik door m'n tralies de sterren zie staan,
Dan put ik weer nieuwe kracht .
Dan ken ik geen haat, want ik weet dat mijn daad
Het licht is in de nacht

Tussenspel

Gij moeders die s 'nachts bij uw kind hebt gewaakt
Uw jongen is nu misschien groot,
Nu mocht ge niet willen dat hij op bevel
De kinderen van anderen dood,
Slechts dan kan er vrede en geluk zijn op aard,
Als eenmaal de oorlog verdwijnt,
Ik bid U, o moeders draagt gij er toe bij,
Dat aanstonds de zon voor ons schijnt

Refrein Maar als ik door m'n tralies de sterren zie staan,
Dan put ik weer nieuwe kracht .
Dan ken ik geen haat, want ik weet dat mijn daad
Het licht is in de nacht

(Tekst: Inte Onsman)

9. BELGISCHE VLUCHTELINGEN (Film en roep)

Tekstbord: Er komen 1 miljoen Belgische vluchtelingen naar Nederland

Filmbeelden: Belgische vluchtelingen WO I

<https://www.flickr.com/photos/mapit1418/3958395198/in/photostream/>

Muziek: Erik Satie- Le fils de Etoiles Deel 1

(Erik Satie – Gnossienne nr. 1 (1890)) <https://www.youtube.com/watch?v=oOTpQpoHHaw>

Licht: 9

Amsterdamse Krantenjongen

(Loopt over het podium met pak kranten. Amsterdams accent door de muziek)

Het Volk laatste editie !

Duitsers beschieten Antwerpen. Honderdduizenden vluchten naar Holland !

Duitsers beschieten Antwerpen. Honderdduizenden vluchten naar Holland !

Extra editie van de Notenkraaker met cartoons van Albert Hahn

Het Volk laatste editie !

Duitsers beschieten Antwerpen. Honderdduizenden vluchten naar Holland !

10. VLUCHTELINGEN EN TERGKEER? (Dialog redactielokaal)

Licht: 10

Jacob Domela

Albert, (*Jacob kijkt hem aan*) Gaat het wel goed met je ?

Albert Hahn

Ach, mijn gezondheidsproblemen vallen weg in het licht van deze slachtpartij.

Wat zijn de laatste berichten ?

Jacob Domela

De telegraaf ratelt onophoudelijk.

De steden Bergen op Zoom en Breda zijn volgepakt met Belgische vluchtelingen.

Er worden overal opvangkampen ingericht.

Albert Hahn

Ik las het getal van 1 miljoen vluchtelingen.

Jacob Domela

Het zijn schattingen. Men weet het niet.

Overigens. De meesten zullen vermoedelijk de komende maanden weer huiswaarts gaan.

Albert Hahn

Hoe bedoel je ?

Jacob Domela

Er zijn berichten dat de Nederlandse regering garanties heeft gekregen van het Duitse leger dat de veiligheid van de vluchtelingen wordt gegarandeerd.

Albert Hahn

En vertrouwen die vluchtelingen op die garanties dan?

Jacob Domela

Tja. Na de inname van Antwerpen trekken de Duitsers verder richting Parijs. Zij hebben geen belang in conflicten met de Belgische bevolking. De Nederlandse autoriteiten gaan ervan uit dat de meeste Belgen naar huis willen. Onder meer de Belgische dienstweigeraars zullen hier willen blijven.

Donkerslag

AKTE 2

1915 STROOMDRAAD, FOKKER EN LOOPGRAVEN

11. DUITSE COMMANDOPOST (Telefoonverslag)

(Op de achtergrond gebulder van kanonnen. Een tafeltje met een telefoontoestel).

A. Tekst: 1915 Duitse commandopost in Kortrijk

Filmbeelden: Loopgavenoorlog 1:24

Geluid: Achtergrond. Lawaai van overvliegende bommen en scherven

Ratel als Mitrailleur. Zware Trommel

Kostuums: Duitse officier met helm. Tevens Muzikanten

Licht: 12

B. Duitse officier

(Pakt de telefoonhoorn)

Hauptmann Holstein hier.

Geben sie mir ein AnschluB nach Amsterdam. Bitte

(Luistert) Nein ich kann nicht warten, Nun direct bitte

Danke.

Jacob Domela

(Pakt de hoorn aan)

Danke sehr,

(In de telefoonhoorn)

Hallo Albert. Kun jij mij verstaan?

Ik telefoneer uit Kortrijk in Vlaanderen

Ik ben hier te gast bij de Duitse militaire staf.

(Luistert)

Ja. Ik weet wel dat ik heul met kapitaal en leger.

Maar onze lezers willen verslag vanuit het hol van de leeuw.

Ik wordt trouwens keurig ontvangen door die Pruisen

(Luistert)

Ik ben met de trein naar Roosendaal gegaan en ben van daaruit de Belgische grens overgestoken. Dat verhaal van die schrikdraad klopt helemaal. Aan de gehele grens ligt een stroomdraad van 2000 volt tegen smokkelaars en spionnen.

Althans volgens de Belgische douaniers die ik daarover sprak

(Luistert)

Inderdaad. Ik heb begrepen dat er al verschillende slachtoffers zijn gevallen.

Ja meestal smokkelaars. *(Luistert)*

Nee, nee die vluchtelingen waren toen al grotendeels terug in Vlaanderen

De meesten waren voor December 1914 al terug.

Van de miljoen zitten er nog ongeveer 80.000 in Holland

Weet je wat ik hoorde van de Duitse officier die mij vergezeld ?

Er loopt hier in Kortrijk een Hollandse vliegtuigenfabrikant rond met de naam Fokker

(luistert) Ja diezelfde. Die jongen die een paar jaar terug rond de BAVO kerk vloog.

Weet je dat niet meer ? Ja die is toen naar Duitsland gegaan en heeft daar nu een eigen vliegtuigenfabriek. *(Luistert)*

Precies. Hij leek mij ook nog vrij jong.

Wat zeg je ? Een interview? Ja, als die man dat wil.
ik zal het proberen. We spreken elkaar.
Tot ziens aan de collegae en groeten aan iedereen he ?

(Tot Duitse officier)

Danke sehr fur ihre freundlichkeit.
Kann ich ihnen etwas fragen ?
Konnen sie mir in contact brengen mit dieser Herr Fokker ?

Duitse officier

Kein problem. Setzen sie sich.
(Domela gaat zitten)

12. ANTHONY FOKKER (Interview)

A. Filmbeelden: Vliegtuigen WO1

Tekstbord: 1915 Jacob Domela interviewt Anthony Fokker

Muziek: Planets Mars

Licht 16

(Anthony Fokker (Aviateur cap met bril) komt binnen. Jacob Domela begroet hem en gaat voor het interview in de fauteuil zitten. Domela maakt aantekeningen in een opschrijfboekje)

B. Jacob Domela

Meneer Fokker. Fijn dat U mij te woord wilt staan.

Anthony Fokker

Het genoeg is mijnerzijds

Jacob Domela

Wij hadden sinds uw gedenkwaardige rondvlucht om de BAVO kerk niets meer over U gehoord. Wij vroegen ons al af wat er van U geworden was ?
Ik begrijp dat U uw avontuur in de aviatiek in Duitsland heeft voortgezet ?

Anthony Fokker

Inderdaad. Ik ben in 1911 naar vliegveld Johannisthal in Berlijn vertrokken.
We bouwden daar vliegtuigen en ik gaf vliegdemonstraties.
Prachtige tijd.

Jacob Domela.

Maar U bouwt nu vliegtuigen voor het Duitse leger ?

Anthony Fokker

Ja. Het Duitse leger gaf ons een grote order om een serie jachtvliegtuigen voor hen te bouwen. U moet zich realiseren dat de civiele luchtvaart verliesgevend was.

Jacob Domela

Dus aan het begin van de oorlog, zomer 1914 kreeg u die order.

Anthony Fokker

Nee dat was al in 1913. Overall in Europa zag je toen de bouw van militaire vliegtuigen.
Het was voor ons een gouden kans. Overigens heeft de oorlog mij volkomen overvallen.

Jacob Domela

U heeft de oorlog niet zien aankomen ?

Anthony Fokker

Ik denk dat bijna niemand de oorlog aan zag komen

Zelfs de Duitse politiek en krijgsmacht niet

De Duitse militaire staf ontdekte in 1913 de mogelijkheden van het vliegtuig.

Eis voor de order was wel dat ik mijn bedrijf zou verplaatsen

naar Schwerin in Noord-Duitsland

Jacob Domela

Dus U verhuisde naar Noord-Duitsland ? Was dat gunstig dan ?.

Anthony Fokker

Het leger bestelde 100 vliegtuigen en het stadsbestuur van Schwerin bood me loodsens, grond en personeel aan.

Jacob Domela

U bent nog jong. Is de vliegtuigenfabriek van uw familie ?

Anthony Fokker

(Lacht) Nee, nee hij is van mij.

Jacob Domela

Waarom lacht U ?

Anthony Fokker

De kroonprins had gisteren dezelfde vraag

Jacob Domela

De kroonprins ? Heeft U die ontmoet dan?

Anthony Fokker

Ik heb hem gisteren een demonstratie gegeven van onze nieuwe uitvinding en heb daarna met hem gedineerd

Jacob Domela

Aha. U heeft de kroonprins persoonlijk leren kennen ?

Een nieuwe uitvinding. Kunt U onze lezers daar wat meer over vertellen ?

Anthony Fokker

Het spijt me dat is militair geheim, daar mag ik niets over zeggen

Jacob Domela

Dat is natuurlijk jammer. Bevalt het U hier in Kortrijk?

Anthony Fokker

Nou eigenlijk niet Oorlog is niets voor mij.

Ik wil het liefst zo gauw mogelijk terug naar Schwerin.

Jacob Domela

Pardon meneer Fokker, Oorlog is niets voor U ?
Maar U bouwt vliegtuigen om oorlog te voeren ?

Anthony Fokker

Ik ben vliegtuigbouwer. Ik bouwde vroeger civiele vliegtuigen,
maar daar is nu geen vraag naar.
Alle vliegtuigbouwers in Europa bouwen nu militaire vliegtuigen.
Ik ben Hollander. Nederland is neutraal. Ik zat toevallig in Duitsland.
Als ik in Frankrijk was geweest had ik waarschijnlijk aan de Fransen vliegtuigen geleverd.

Jacob Domela

Enfin. De geschiedenis zal over U oordelen. Meneer Fokker.
Mag ik U hartelijk danken voor dit interview en behouden reis naar Schwerin wensen?

13. LOOPGRAAF (Veldtelefoonverslag)

(Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd de veldtelefoon door diverse legers op grote schaal gebruikt aan het front als verbindingsmiddel tussen de infanterie en artillerie).

Tekst: *In een Duitse loopgraaf bij Ieper*

Filmbeelden: *Loopgavenoorlog 2:05*

Geluid: *Muzikanten gasmaskers*

Voorgrond lawaai van overvliegende bommen en scherven

Ratel/ Mitrailleur en zware trommel. Sirene met rookmachine

Licht: *13*

Duitse officier

(Met Pikle Haube. Hij staat met de veldtelefoon in de hand)

Hauptmann Holstein hier.

Geben sie mir ein AnschluB nach Amsterdam.Bitte

Nein nun direct, bitte. Danke.

Jacob Domela

(Pakt de hoorn aan) Danke

(In de telefoonhoorn)

Hallo Albert. Kun jij mij verstaan?

Ik telefoneer je vanuit een Duitse loopgraaf bij Ieper.

(Luister)

Excuses. Het is hier een enorm lawaai.

De Duitsers zijn zojuist een artillerieoffensief begonnen

(Luistert)

Ja natuurlijk die Britten schieten terug

Tja. We staan hier met 50 man in een modderpoel.

De regen is net opgehouden

Ik dacht.

Ik moet het toch zelf ervaren om het levensecht voor onze lezers te kunnen opschrijven.

(Luistert)

Een uur geleden kon ik over de rand van de loopgraaf kijken.

Wat ik beneden voor me zag, was eenvoudig verschrikkelijk.

Daar lagen zeker wel honderd doden en gewonden verspreid,

Gevallenen van een afdeling voetartillerie,
die aangewezen was, om voorwaarts te dringen
Waar het grof geschut stond opgesteld.
Bij elke poging, om vooruit te rukken, zag ik er tientallen vallen.”
(*Luistert*)

Ja, je tekeningen van de loopgraven geven de werkelijkheid getrouw weer.
Het is of je hier in de wachtkamer van de hel zit..
Nee, nee. Ik ga hier straks weg.
Opluchting als ik terug mag naar de commandopost.
(*Luistert*)

Er gaan hier trouwens geruchten over een geheim wapen
De Engelsen hebben een nieuwe vinding. Ze maken gebruik van gifgas.
Ja. Dat schieten ze in granaten af met een kanon.
De Duitsers hebben mij gewaarschuwd.
Honderden van hun soldaten zijn er aan dood gegaan.
(*Luistert*)

Jij zegt dat die Duitsers er eerst mee waren ?
Ja dat weet ik ook niet precies.
Zij beweren hier dat de Engelsen zijn begonnen.
(*Duitse officier maakt driftig gebaar om te vertrekken*)
Maar luister. Ik moet hier weg. Het wordt hier te gevaarlijk.
Ik stuur mijn verslag over de post naar de redactie per Express.
De post hier in Vlaanderen werkt nog steeds zeer redelijk.
Je krijgt mijn frontverslag binnenkort.
(*Officier en journalist verlaten het slagveld*)

14. HELDENLOON (Lied)

Muziek: Melodie

Licht: 14

Militair A.

(*Met verband om hoofd en houten kruk.*
Militairen staan 2x2 in formatie en marcheren op de plaats)

Ik had een prachtpositie en verdiende heel veel geld.
Ik onderhield mijn ouders, dat werd overal verteld.
Toen werd ik opgeroepen, want ons land was in gevaar,
Mijn moeder weende bitter en mijn vader vond het naar.

Refrain: M en muzikanten

Hij kreeg een sabel en een patroontas,
een uniform en van allerhand.
En zo marcheerde hij door de straten
voor het heil van het lieve vaderland.

Ik was één van de eersten die gestuurd werd naar het front.
Het buld' ren der kanonnen daaraan wende ik terstond.
Ik had mijn hele leven nooit een vliegje kwaad gedaan,
nu moest ik vreemde mensen in de loopgraaf slachten gaan.

Refrein/ Allen

Hij had een sabel en een patroontas,
een uniform en van allerhand.
Stond in een loopgracht die vol met slijk was
voor het heil van het lieve vaderland.

Mijn naam werd spoedig overal met eer en roem vermeld,
het “bloedstrepen” voor moed en trouw werd op mijn borst gespeld.
Ik redd’ een officier het leven en streed dapper voort,
Ik werd een held genoemd omdat ik mensen had vermoord.

Refrein Allen

Hij had een sabel en een patroontas,
een uniform en van allerhand.
“Gij zult niet doden” was hij vergeten,
voor het heil van het lieve vaderland.

15. NEDERLANDSCHE COCAINE FABRIEK (Interview)

Tekstbord: *Bezoek aan de Nederlandsche Cocaine Fabriek*

Fotobeelden: *NCF*

Geluid: *Geen*

Licht: *15*

Directeur (*Staat bij Fauteuils met bril*).

Welkom, meneer Domela

Jacob Domela

(*Komt binnen*)

Dank dat u mij wilde ontvangen.

Directeur.

Bent U familie van Ferdinand Domela Nieuwenhuis ?

Jacob Domela

Ja, ik ben zijn zoon

Directeur

Aha. Uw vader is anarchist en U schrijft voor Het Volk?

(*Grijnzend*) Nou. Dat belooft wat. Kan ik U wat inschenken?

Jacob Domela

Nee, dank U zeer?

Directeur

U drinkt niet? Ach ja, die socialisten zijn allemaal van de blauwe knoop

(*Hij schenkt zichzelf een glaasje jenever in*)

U kent dan ook die tekenaar, Albert Hahn van de Notenkraker?

Jacob Domela

Jazeker

Directeur

Die man kan verdraaid aardig tekenen zeg.

Politiek ben ik natuurlijk niet van zijn bloedgroep, maar de complimenten.

Ik ben een bewonderaar van zijn werk

Jacob Domela

Ik zal uw complimenten overbrengen. Wij dachten dat het interessant zou zijn een artikel te maken over de Nederlandsche Cocaïne Fabriek

.

Directeur

(Grijnzend) U begrijpt dat ik 'Het Volk' niet lees.

Maar ik ben wel bereid uw lezers uit te leggen wat het belang is van onze medicijnen..

Jacob Domela

Medicijnen? Cocaïne geeft de indruk van een dodelijk verslavend middel.

Directeur

Dat is een grote vergissing. Wij produceren uitsluitend voor medische doelen.

Cocaïne is een uitstekende pijnstillert en U begrijpt daar is in deze oorlog veel behoefte aan.

Eigenlijk maken wij een 'medicijn' om het verschrikkelijke leed van die arme drommels aan het front te verlichten.

Jacob Domela

U heeft een humanitaire missie begrijp ik.

Maar U heeft toch ook een fors winst draaiende fabriek ?

Directeur

Laat ik zeggen dat de zaken niet slecht gaan.

Maar vergeet U uw lezers niet te melden dat onze producten bij de patiënten veel waardering krijgen. Ik heb hartverwarmende brieven van soldaten aan het front die troost vinden bij ons medicijn.

Jacob Domela

Een troostend medicijn? Of is het een verslavend pepmiddel aan het front ?

Directeur

Laat ik zeggen dat het een middel is om geestelijk staande te blijven in het geweld.

Jacob Domela

Hoe maakt U die cocaïne eigenlijk ?

Directeur

Van Cocabladeren die we invoeren van de plantages uit Nederlands Indië.

Die worden dan hier in de fabriek bewerkt.

Jacob Domela

De grondstof komt uit Nederlands –Indië ? Geeft dat gezien de duikbotenoorlog geen probleem ?

Directeur

De aanvoer is soms een probleem, maar wij hebben natuurlijk het voordeel dat Nederland neutraal is. Onze collega's in Duitsland en Frankrijk hebben aanzienlijk grotere problemen met de aanvoer. Maar U begrijpt, de behoefte aan het front is enorm.

Jacob Domela

U levert zowel aan de Duitsers als aan de Fransen begrijp ik?

Directeur

U kunt ons vergelijken met het Rode Kruis. Wij helpen een ieder aan het front die dat nodig heeft. Wij maken geen onderscheid in de nationaliteit van de slachtoffers, Kan ik U een kleine rondleiding geven door de fabriek ?

Jacob Domela

Dat zou ik zeer op prijs stellen.

Wij wilden ook nog graag een foto plaatsen van het productieproces.

Is het een probleem wanneer onze fotograaf een paar kiekjes maakt ?

Directeur

Uw fotograaf is hartelijk welkom. Ik zal hem met alle plezier rondleiden.

(Zij staan op) Na U (Gaan af)

AKTE 3

1916 FRONTLIEDEREN

16. OW-ERS (Lied)

Tekst: Oorlog Winstmakers profiteren !.

Fotobeelden: OWers 36 sec.

Muziek: Melodie. Drs P. De dodenrit.

<https://www.youtube.com/watch?v=rAaL1pO3qAw>

Licht: 16

Cabaretier Drs P

(Rapt tekst op rijm)

De O.W.er is een type, die men vroeger hier niet had.

Hij is nu een illustratie van het leven onzer stad.

Vroeger was hij varkensslager, groenteboer of kruidenier

Nu bewoont hij 'n chique villa in het museum- of parkkwartier.

De O.W.er is van d'oorlog wel het walgelijkst product.

Daar de ruwheid er de stempel der cultuur op heeft gedrukt.

Want met zijde, goud, juwelen, hangt-ie wel de branie uit.

Maar 't effect is nooit iets anders dan een vlag op een modderschuit

17. TELEGRAAF EN RAEMAEKERS (Dialogoog in redactielokaal)

A. Tekst: Raemaekers publiceert anti-Duits in de Telegraaf.

Fotobeelden: Karikaturen Louis Raemaekers 1:08

Muziek: Toenmalig Duits volkslied: Deutschland Uber Alles !

<https://www.youtube.com/watch?v=XXYmQCBvSXE>

2 Duitse soldaten met Pickle Haube spelen plechtig.

Licht: 17

B. Jacob Domela

Schroeder van Dagblad de Telegraaf is gearresteerd.

Albert Hahn

Hm. Ik hoorde het.

Jacob Domela

Hij had geschreven dat 'die gewetenloze schurken in het centrum van Europa onschadelijk moeten worden gemaakt'

Albert Hahn

Daar heeft die zeker gelijk in. Neem die geallieerde schurken dan gelijk mee zou ik zeggen.

Jacob Domela

Maar die arrestatie is toch censuur?

Moeten we niets doen ? Een solidariteitsverklaring of zo ?

Albert Hahn

Een solidariteitsverklaring ?

Moeten wij hier de oorlogspropaganda van de burgerlijke pers ondersteunen ?

Jacob Domela

Maar het gaat toch over de vrijheid van de pers ? Daar zijn wij toch solidair mee ?

Albert Hahn

Je bedoelt de vrijheid van propaganda van Schroeder en zijn wapenbroeder Louis Raemaekers om dit land in een apocalyptische oorlog te jagen ?

Jacob Domela

Akkoord. Hun positie is onverstandig, maar zij hebben toch recht op hun mening ?

Albert Hahn

Onverstandig? Oliedom, dramatisch immoreel en levensgevaarlijk bedoel je ?
Dat soort oorlogshitsers kunnen we hier missen als kiespijn.

Jacob Domela

Toch vind ik dat we stelling moeten nemen. Wij zijn tegen censuur.

Albert Hahn

Ach het loopt zo'n vaart niet met die censuur in Holland.
Wedden dat Schroeder binnenkort wordt vrijgelaten ?

Jacob Domela

(Tot publiek)

Albert kreeg gelijk Schroeder wordt na 27 dagen vrijgelaten en 4 maanden later vrijgesproken.

18. NIEUW WIEN NEËRLANDSCH BLOED (Lied)

(Parodie op toenmalig Nederlands volkslied 1817-1932)

Tekstbord: Wien Neerlands Bloed !

Fotobeelden: Nederlandse beelden uit oorlog en sociale beweging

Muziek: Melodie 2:10

Licht: 19

2 Journalisten in hemdsmouwen en 2 Nederlandse Militairen

(De journalisten en militairen zingen het spotlied plechtig en in de houding als volkslied met Nederlandse vlaggen)

Wie Neêrlandsch graan per boot verwacht,

Van vreemde smetten vrij;

Wiens mailboot niet werd opgebracht,

Verheft den zang als wij.

Wie tusschen honderd mijnen voer

Met een omklemde borst;

Die stemt met ons het feestlied in

voor Vaderland en Vorst,

voor Vaderland en Vorst.

(Soldaten tonen flessen drank)

Wie Neêrlandsch bloed door d' aderen vloeit
Van limonade vrij,
Wiens maag van ouwe klare gloeit
Verheft zijn prop als wij.
Hij schenkt met ons vereend van zin
En zorgt dat ie niet morst,
Het godgevallig glaasje in
Voor vaderland en dorst,
Voor vaderland en dorst.

Wie Neêrlandsch geld in 't laatje vloeit
Door reuzenknoeierij,
Wiens hart voor contrabande gloeit
Is goochemer dan wij.
Hij leeft met ons vereend van zin,
Maar als tie even dorst,
Verpatste ie voor woekerwinst
Zijn vaderland en vorst,
Zijn vaderland en vorst.

(Tekst en muziek: Koos Speenhoff).

19. DE LOOPGRAAF 'SCHOONMAKEN'.(Vertelling)

(Soldaat Arthur Knaap meld zich bij het Franse vreemdelingenlegioen en schrijft in een brief een anekdote uit de loopgravenoorlog..)

Tekstbord: De loopgraaf 'schoonmaken'.

Beeld: Foto loopgraaf (Meer fotos) (105 sec)

Muziek: Samuel Barber –Adagio for Springs (begin)

<https://www.youtube.com/watch?v=izQsgE0L450>

Licht: 19

Cabaretier Drs P

(Rapt tekst op rijm)

De O.W.er is een type, die men vroeger hier niet had.

Hij is nu een illustratie van het leven onzer stad.

Vroeger was hij varkensslager, groenteboer of kruidenier

Nu bewoont hij 'n chique villa in het museum- of parkkwartier.

De O.W.er is van d'oorlog wel het walgelijkst product.

Daar de ruwheid er de stempel der cultuur op heeft gedrukt.

Want met zijde, goud, juwelen, hangt-ie wel de branie uit.

Maar 't effect is nooit iets anders dan een vlag op een modderschuit

Soldaat Arthur Knaap

(Met geweer. Dramatische vertelling bij een olielamp)

Als een blok laat ik me in de loopgraaf vallen.

Wij hebben de opdracht de loopgraaf 'schoon te maken', dat is te zeggen de verdedigers onschadelijk te maken, zoodat ze vooral niet in den rug van de eerste golf kunnen schieten.

Het eerste wat ik zie, is een lijk, half bedolven onder verscheurde zakken met aarde. Dan begin ik de loopgraaf links te volgen, met koortsachtige haast, om den verdedigers de gelegenheid niet te laten, zich te hernemen. Nauwelijks heb ik eenige meters afgelegd, als ik, een hoek omdraaiende, tegen een levenden Duitscher stoot, gewapend, evenals ik.

Goede hemel, wat was hij jong, achttien jaar misschien, en zijn groote blauwe oogen waren zoo schichtig. Het scheen mij toe dat mijn armen lam geslagen werden, bij de gedachte zoo'n jong mensch te dooden. Ik zag dat hij zijn mond opende om iets te zeggen, of om te vloeken, misschien. Dit alles duurde echter minder dan een seconde, want voordat ik het wist, stak mijn bajonet reeds in zijn buik, en had ik eenige moeite het wapen terug te trekken. Mijn eerste stoot. Nooit zal ik den blik vergeten dien hij op me vestigde, en die mij een koude rilling in den rug joeg; een blik zóó vol pijn en verdriet, en zoo vol verwijt.

Hij zeide niets, zijn mond bleef open, hij bloedde niet eens, en keek me immer aan. Toen kwam er een licht waas over zijn mooie oogen, en hij zakte langzaam in elkander, zijn geweer kletterde op den grond.

20. IK HEB NU NET EEN JAAR GEMOORD (Lied)

Tekstbord: Ik heb nu net een jaar gemoord !

Beelden: 4x Graven 1^e WO 2 min

Muziek: Parlendo. Muzikanten met gasmaskers.

Licht: 20

Soldaat A en Soldaat M *(In afwisseling)*

*Ik heb nu net een jaar gemoord, verminkt, geslacht, gestoken,
Gejammer en gesteun gehoord en lijkenlucht geroken.*

*Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat volg ik de Tien Geboden
'k Bedoel dan die voor den soldaat, da's tienmaal "Gij zult dooden!"*

*'k Ben één der veel bewonderden, die echt goed mikken konden,
Ik heb al vele honderden naar 't vroege graf gezonden.*

*Ook bommen gooien was mijn werk, ik smulde van die dingen!
'k Heb heel wat kerels, jong en sterk, in stukken laten springen.*

*Een arm lag hier, een kop lag daar, een been hoog in de boomen
En één keer heb ik er zowaar een kiekje van genomen!*

*Eerst werd 't mij wel eens wee en bang. Dat wil ik niet ontkennen!
Maar twaalf, twaalf maanden lang! Dan ga j'er wel aan wennen!*

*Ja, mijn koelbloedigheid is groot, 'k mag wel zoo'n beetje slachting;
Ik geef niet om een ander's dood, is dat geen doodsverachting?*

*En steken met een bajonet, vergiftigen met gassen!
Maar 't meeste heb 'k mijn hart gezet op bloed en bloed in plassen!
En is ons moordwerk eens voorbij dan zal 'k me dood verkniezen;
Hoe moet 'k me in de maatschappij een passend handwerk kiezen?*

*Ik weet wat. Een vak dat ik ken! Al staat het ook wat lager.
Maar één waar 'k heel geschikt voor ben,
ik weet het: ik word slager.
(Tekst: Charivarius (Gijsbert Trenité))*

21. DADA KLANKDICHT (Performance, beeld en geluid)

(De Dada beweging werd in 1916 in café Voltaire in Zurich opgericht)

Tekstbord: Dada en de Stijl

Beelden: Dada, De Stijl en Avant-garde over de oorlog

Muziek: Opwekkende avant-garde (Debussy)

Licht: 21

<https://www.youtube.com/watch?v=fk192oV1kMc>

AKTE 4

1917 MATA HARI EN DE RUSSISCHE REVOLUTIE

22. BOOTTOCHT ROTTERDAM – DIEPPE (Dialog in redactielokaal)

Tekstbord: Jacob Domela vaart per schip Rotterdam- Dieppe

Bee4ld: Zeeoorlog met U boot.

Geluid: Keurig Gnossiere 60 sec.

Licht: 22

Jacob Domela

Heb je dat telegraafbericht uit Parijs gelezen over Mata Hari ?

Albert Hahn

Mata Hari? Je bedoelt die Nederlandse nachtclubdancerses ?

Hebben we niet een keer een artikel met foto's van haar in de krant gehad ?.

Jacob Domela

Precies. Deze juffrouw nu, is in Parijs opgepakt op verdenking van spionage.

Ze moet daar terecht staan voor hoogverraad. Ik wil haar verhaal brengen.

Fascinerend verhaal voor onze lezers toch ?

Albert Hahn

Spionage van een nachtclubdancerses. Klinkt fascinerend.

Mooi verhaal ook voor onze vrouwelijke lezers.

Het zou me niet verbazen wanneer vrouwen meer lezen dan mannen.

(Grijnzend) Maar oorlog is niet bepaald een vrouwelijke hobby

Jacob Domela

Ik vertrek morgen met de trein naar Rotterdam om contact te leggen met de Franse autoriteiten.

Albert Hahn

Internationale contacten in Rotterdam? Pas jij maar op in dat spionagenest.

Je zou niet de eerste journalist zijn die op de foute lijst komt.

Jacob Domela

Zodra ik een Frans visum heb neem ik direct de veerboot naar Dieppe.

Van Dieppe reis ik dan per trein naar Parijs.

Albert Hahn

De veerboot naar Dieppe? Door het Kanaal bedoel je ?

Ben je gek?. Levensgevaarlijk.

Wel eens gehoord van een Duitse duikbotenoorlog ?.

Jacob Domela

Onze regering heeft onlangs nieuwe afspraken met de Duitsers gemaakt.

Ze ontzien Nederlandse passagiersschepen

Albert Hahn

Afspraken of geen afspraken. Oorlog is een aaneenschakeling van fouten en misverstanden.
Sorry Jacob. Het is een idiote onderneming. Wat vind je vrouw ervan ?

Jacob Domela

Tja. Wie niet waagt, Wie niet wint. Ik moet gaan.

23. TRIBUNAAL MATA HARI IN PARIJS (Vertelling)

Tekstbord: Parijs 1917: Het tribunaal tegen Mata Hari

Fotobeelden: Mata Hari 2:06

Muziek: Erik Satie – Gnossienne nr. 3 (1890)

<https://youtu.be/g8Yoz9Nh21k?list=RDg8Yoz9Nh21k>

Avant-garde muziek, zowel dansend als dreigend

Licht: 23

Jacob Domela

(Zittend en face publiek. Beeld van Mata Hari op de achtergrond)

Mata Hari zit onbewogen in de beklaagdenbank

Vanuit de perstribune kijk ik haar op de rug.

Ik heb moeite het pleidooi van haar advocaat in het Frans te volgen

Maar voel aan alles dat dit verkeerd gaat aflopen.

Zittend op de tribune word ik overvallen door medelijden

Deze naïeve ‘femme fatale’ aangeklaagd wegens spionage door de Franse geheime dienst

Verstrikt geraakt in het grote mannenspel van oorlog en spionage.

24. EXECUTIE MATA HARI (Vertelling)

Tekstbord: Vincennes: De Executie van Mata Hari

Fotobeelden: Mata Hari en de terechtstelling

Muziek: Dreigende doodsklok of Bourdon

Licht: 24

(Franse officier komt op met sabel. 2 Militairen zijn het peleton)

Jacob Domela

We staan in het Bois de Vincennes.

Mata Hari weigert een blinddoek, is doodsbleek maar beeft niet.

Een zuster en haar advocaat begeleiden haar naar de paal.

Zij geeft beiden nog een hand en steekt vervolgens haar polsen uit naar de adjudant, om ze te laten samenbinden.

Het executiepeloton, twaalf Zouaven onder een officier, plaatst zich tegenover haar,

En de geweren worden op haar borst gericht.

Frans officier

(Heft zijn sabel)

Présentez armes !

Jacob Domela (Staande)

De officier laat vervolgens de punt van zijn degen zakken

(Er volgt een salvo. slapstick).

Mata Hari is voorover gevallen, terwijl haar lichaam zich nog draait en haar gezicht zich naar boven richt. Een adjudant nadert en vuurt het reglementaire revolvershot, *(Schot. Slapstick)* de coup de grace, in de slaap af.

25. KRANTENBERICHTEN OVER MATA HARI

Nederlandse Officier (Krantencitaat)

(Zittend leest het Nieuws van de Dag en kijkt over de krant)

In lusteloze tijden als vóór de grote oorlog hebben dit soort mensen succes;
In grote perioden, als waarin wij thans leven, waarin in de smeltkroes van het wereldgebeuren de mensheid wordt gezuiverd van het schuim, en alleen het zuivere goud overblijft, komt een Mata Hari tot het Judas-einde, dat zij verdiende.

(Nieuws van de Dag 29 Oct. 1917)

26. KRANTENBERICHTEN OVER MATA HARI

Nederlandse Officier (Krantencitaat)

(Zittend leest het Nieuws van de Dag en kijkt over de krant)

In lusteloze tijden als vóór de grote oorlog hebben dit soort mensen succes;
In grote perioden, als waarin wij thans leven, waarin in de smeltkroes van het wereldgebeuren de mensheid wordt gezuiverd van het schuim, en alleen het zuivere goud overblijft, komt een Mata Hari tot het Judas-einde, dat zij verdiende.

(Nieuws van de Dag 29 Oct. 1917)

27. KRANTENBERICHTEN OVER MATA HARI

Nederlandse Officier (Krantencitaat)

(Zittend leest het Nieuws van de Dag en kijkt over de krant)

In lusteloze tijden als vóór de grote oorlog hebben dit soort mensen succes;
In grote perioden, als waarin wij thans leven, waarin in de smeltkroes van het wereldgebeuren de mensheid wordt gezuiverd van het schuim, en alleen het zuivere goud overblijft, komt een Mata Hari tot het Judas-einde, dat zij verdiende.

(Nieuws van de Dag 29 Oct. 1917)

28. **BAJONET OP! (Lied)**

Tekstbord: Ik weet niet waar ik sterven zal !

Beelden: Graven 1^e WO of loopgraaf

Muziek: Melodie

<http://www.newfolksounds.nl/wp-content/uploads/2013/08/Robert-Long-Bajonet-op2-1972.mp3>

<http://www.newfolksounds.nl/liederen-over-de-grote-oorlog-deel-2/artikelen-nw/2013>)

Licht: 26

Militair

Ik weet niet, waar ik sterven zal,
En of zo'n roemrijk ongeval
Bij 't attaqueeren
Den frontsoldaat, die moordend heeft
Zich loflijk naar z'n graf geleefd,

Mag interesseren.

Ik weet niet, waar ik sterven zal,
Of gas-, torpedo-, luchtaanval
Het mij zal leren,
En of ik, hangend in het draad,
Zal tobben hoe zo'n houding schaadt

Soldaten kleeren.

Ik weet niet, waar ik sterven zal,
En of ik straks of bijgeval
Reeds ben vergeten.
En of de bruid, waar ik voor val
Haar rouw confectie kopen zal

Of aangemeten!!

(Tekst: Willem van Iependaal (1891-1970) Muziek: Jaap van de Merwe)

29. OKTOBER REVOLUTIE IN PETERSBURG (Dialogo Redactielokaal)

A. Tekstbord; 1917 Oktoberrevolutie in Rusland

Filmbeelden: Bestorming van het Winterpaleis

Muziek; Sovjet volkslied instrumentaal 2x50 sec

<https://www.youtube.com/watch?v=BulFwGsi8bc>

Licht: 28

Krantenjongen

(Loopt over het podium met pak kranten)

Het Volk. Laatste editie !

Revolutie in Rusland. Bestorming van het Winterpaleis in Petersburg !

Het Volk. Laatste editie !

Revolutie in Rusland. Bestorming van het Winterpaleis in Petersburg !

Extra editie van de Notenkraaker met cartoons van Albert Hahn

Het Volk laatste editie !

Revolutie in Rusland. Bestorming van het Winterpaleis in Petersburg !

B. (In het redactielokaal)

Jacob Domela

De Bolshevieken hebben de regering in Rusland overgenomen. .

Albert Hahn

(Schamper) Aha. Kameraad Wijnkoop heeft Lenin al boven zijn bed gehangen.

Jacob Domela

Jij wantrouwt die communisten, Albert

Maar hun revolutie heeft wel de steun van de arbeiders en boeren in Rusland.

Daar twijfel je toch niet aan ?

Albert Hahn

Nee. De arbeiders en boeren hebben genoeg van de Tsaristische dwangbuis en de massamoord van miljoenen op de slagvelden.

De Russische arbeiders zijn niet de enigen.

Europa staat op instorten.

Deze revolutie kondigt de ondergang van het Avondland aan.

Keizer, kapitaal en kerk zakken door hun fundamenteen en dat is een zegen.

Maar betekent dat ook de bevrijding voor de arbeiders en boerenklassen ?

Jacob Domela

De nieuwe communistische regering heeft beloofd een vredesverdrag met de Duitsers te zullen sluiten en het einde van de oorlog op het Oostfront te zullen bewerkstelligen

Albert Hahn

Laten we het hopen. Een vredesverdrag zou mijn respect voor Lenin en Trotski verhogen.

Wist je trouwens dat die Russische revolutionairen allemaal pseudoniemen hebben ?

Jacob Domela

Ik weet het.

Lenin heet Oeljanov; Trotski heet Bronstein.

Om uit handen van de Tsaristische politie te blijven

Veranderden ze hun naam en vluchten naar Zwitserland.

Albert Hahn

Daar hadden ze misschien beter kunnen blijven .

Jacob Domela

Niet zo cynisch. Vanuit Zwitserland kon Lenin onder het oog van de Duitse geheime dienst via Finland naar Rusland reizen.

Albert Hahn

Ik begreep zoiets ja. Maar goed. Hun revolutie lijkt te slagen.

Jacob Domela

Iedere overwinning van de arbeidersklasse is een zegen.

Een vredesverdrag op het Oostfront zou een geschenk zijn.

Het geeft de arbeidersbewegingen in Duitsland en Frankrijk nieuwe hoop.

30. BREST–LITOVSK (Krantenroep en film)

*A. Tekstbord: 3 Maart 1918. Trotski sluit in Vredesverdrag in Brest Litovsk
Filmbeelden: Trotski en De Duitse onderhandelaars in Brest Litovsk.*

Muziek: Chanson Russe (1^e deel) Strawinsky 1:50

<https://www.youtube.com/watch?v=mngxrChcFhA>

Licht: 29

Krantenjongen

(Eerst filmbeelden en muziek en dan Kranejongen over het podium met pak kranten)

Het Volk laatste editie !

Communisten sluiten vredesverdrag in Brest-Litovsk !

Het Volk laatste editie !

Einde van de oorlog in Rusland. !

Extra editie van de Notenkraker met cartoons van Albert Hahn

Het Volk laatste editie !

Vredesverdrag in Brest Litovsk. Einde van de oorlog op het Oostfront.

Het Volk laatste editie ! Laatste editie !

B. Albert Hahn

Een vredesverdrag. Die Russische communisten hebben het voor elkaar.

Nu is het onze beurt.

Jacob Domela

Dat zal niet meevallen

Allereerst krijgen de Duitsers hun troepen vrij voor het westfront

Ze willen komend voorjaar doorstoten naar Parijs.

Albert Hahn

Dat voorjaarsoffensief zou wel eens kunnen falen. De Amerikanen zijn de afgelopen maanden begonnen het geallieerde front te versterken

Jacob Domela

Ik geloof toch dat 1918 het beslissende oorlogsjaar gaat worden.

Albert Hahn

Of de Geallieerden of de Centralen nu de oorlog winnen
De weerzin tegen de imperialistische oorlogen groeit. Rusland geeft hoop
De internationale arbeidersbeweging krijgt de wind in de rug.

Jacob Domela

Je bedoelt dat ook de Nederlandse arbeidersbeweging een historische kans krijgt ?

Albert Hahn

Zeker. Binnen de SDAP hebben we reeds heftige debatten over wat te doen na de oorlog
Deze oorlog gaat Europa op zijn kop zetten.

AKTE 5.

1918. WILHELM II , REVOLUTIE EN TROELSTRA

31. REVOLUTIE IN DUITSLAND (Krantenverkoop en film)

Tekstbord: Revolutie in Duitsland

Filmbeelden: Beelden van 1918 Revolutie in Duitsland 1:58

Muziek: Alle Menschen werden Bruder/ Ode an die Freude 2x (muzikaal)

https://www.youtube.com/watch?v=sIx_5ilir-U

Kostuums : Allen Platte petten

Licht: 29

Krantenjongen

(Loopt over het podium met pak kranten)

Het Volk laatste editie !

Matrozenopstand in Kiel.

Revolutie in Duitsland !

Duitse Keizer afgetreden

Het Volk laatste editie !

Het Volk en de Notenkraker laatste editie !

Revolutie in Duitsland !

Duitse keizer afgetreden.

32. KEIZER WILHELM II KRIJGT ASIËL (Film en korte rede))

Tekstbord: Keizer Wilhelm II krijgt asiël in Nederland

Foto- en filmbeelden: Keizer Wilhelm II komt in Nederland

https://www.youtube.com/watch?v=O5OI5NC_WC8

<https://www.youtube.com/watch?v=U5A5tFyXQio>

Soldaat M met Pikle Haube

Licht: 30

Generaal Snijders.

(Klaroenstoot. Snijders komt op. Soldaten salueren. Hij geeft het publiek van officieren en een enkele journalist uitleg)

Mijne heren,

Er is vandaag overleg geweest met hare Majesteits' regering

De Duitse keizer Wilhelm II heeft asiel gevraagd in Nederland.

Nederland is altijd een land geweest van humaniteit en zorg voor de getroffen

Wij zijn het aan onze status van neutraliteit verplicht om de Duitse keizer, die zich altijd een vriend van Nederland heeft getoond op fatsoenlijke wijze een onderkomen te bieden

De regering heeft besloten de Duitse keizer en zijn gevolg onderdak te geven.

Hij zal voorlopig zijn intrek nemen in Kasteel Amerongen.

33. REVOLUTIE IN NEDERLAND ? (Dialogo in redactelokaal)

Licht: 31

(Jacob Domela typt en Hahn komt op)

Albert Hahn

Dat ik dit tijdens mijn leven nog mee mag maken

Wilhelm II afgetreden.

De Oostenrijkse kroon gevallen

De Tsaar vermoord,

De Ottomaanse Sultan afgezet.

We zijn getuige van de laatste stuipreukingen van Royalistische autocratie en kapitalisme.

Jacob Domela

We leven in historische tijden zoveel is zeker.

Albert Hahn

Het is nu de beurt aan de Nederlandse socialisten

Jacob Domela

Heb jij contact gehad met het SDAP bestuur ?

Albert Hahn

Troelstra komt morgen met een speech.

Hijzelf wil dit historisch moment gebruiken om de revolutie uit te roepen,

Maar de partij is verdeeld.

Jacob Domela

De SDAP zal de steun krijgen van de Anarchisten, Vrije Socialisten en de communisten van de SDB.

Albert Hahn

Ja je vader en zijn revolutionaire vrienden willen wel.

Maar krijgt een revolutie voldoende steun bij de bevolking?.

Jacob Domela

Dat is de vraag. Snijders heeft al aangegeven dat het leger de orde desnoods met geweld zal handhaven.

Het Volk en de Notenkraaker kunnen zomaar onder censuur worden geplaatst.

Maar je kent mijn motto: Wie niet waagt, wie niet wint !

34. DE VERGISSING VAN TROELSTRA (Redevoering)

(In de 'Roode Week' 9 November t/m 14 November' ontstaat een aantal dagen een revolutionaire sfeer en komt Troelstra met een revolutionaire speech, die zonder gevolg blijft)

Tekstbord: 12 November 1918 Troelstra eist revolutionaire hervormingen.

Muziek: Instrumentele Internationale 4 Maten!

Kostuums: Platte petten met demonstratiebord

Licht: 32

Troelstra

(Arbeiders met rode vlag komt op voortoneel.

Troelstra neemt plaats speaker)

Heren van de regering, Kamerleden, leden van de pers, kameraden,

Europa staat aan de vooravond van historische veranderingen.

De Nederlandse arbeidersbeweging komt met de volgende revolutionaire eisen:

(Punten met trommelgeroffel)

1. Afschaffing van de Eerste Kamer (*Gong herhalen*)
2. Invoering van staatspensioenering op 60-jarige leeftijd
3. Onmiddellijke demobilisatie
4. Onmiddellijke invoering van het algemeen vrouwenkiesrecht
5. Onverwijlde invoering van de wettelijke achturedag
6. Snelle en afdoende voorziening in de woningnood
7. Socialisatie van alle bedrijven die daarvoor in aanmerking komen
8. Volledige werklozenzorg

35. INTERNATIONALE (Lied)

Beelden: Socialistische prenten van Albert Hahn

Melodie: Internationale 1:23

<https://www.youtube.com/watch?v=V2Hy6Xmrn> (1:23)

Licht: 33

Socialisten

(Troelstra en 3x Arbeiders met pet zingen in strakke houding met rode vlag. I met toeter)

Ontwaakt, verworpenen der aarde!

Ontwaakt, verdoemd in hongers sfeer!

Reedlijk willen stroomt over de aarde

En die stroom rijst al meer en meer.

Sterft, gij oude vormen en gedachten!

Slaaf geboornen, ontwaakt, ontwaakt!

De wereld steunt op nieuwe krachten,

Begeerte heeft ons aangeraakt!

Refrein/ meezingen:

Makkers, ten laatste male,

Tot den strijd ons geschaard,

en D'Internationale
Zal morgen heersen op aard.

Makkers, ten laatste male,
Tot den strijd ons geschaard,
en D'Internationale
Zal morgen heersen op aard.
(*Donkerslag*)

36. GENERAAL SNIJDERS WAARSCHUWT DE SOCIALISTEN (Korte monoloog)
Tekstbord: 1918 Generaal Snijders waarschuwt de socialisten
Beeld: Kaart Europa 1918 en embleem van Nederlandse leger 1:07
Muziek: Klaroenstoot
Licht: 34

Generaal Snijders.

(*Snijders komt op in het fort. Soldaten salueren en wisselen daarna naar lakeien kleding. Voor een geprojecteerde kaart van Europa geeft Snijders het publiek van officieren en pers uitleg*)

Mijne heren,
Hare majesteit laat U groeten.
Zij heeft mij verzocht tot heil van het Vaderland de orde te bewaren
Communisten, anarchisten en andere terreurgroeperingen proberen te profiteren van de wanorde van de oorlog om de macht te grijpen

Wij hebben maatregelen genomen om deze samenzweerders van de revolutie de baas te kunnen. Wij roepen de bevolking op om waakzaam te zijn en getrouw aan het gezag.
(*Donkerslag*)

EPILOOG

37. MILITAIRE DODEN EN GEWONDEN 14-18 (Opsommingsrede)
Tekstborden: Cijfers
Muziek: Samuel Barber, Adagio for Strings 1:05
<https://www.youtube.com/watch?v=CcflwUYYoXk>
Licht: 36

Verslaggever

(*Hij maakt opsomming achter microfoon. Op achtergrond tekstbord met cijfers*)

MILITAIRE DODEN EN GEWONDEN

Frankrijk 6.110.300
Rusland 6.761.000
Groot-Brittannië 2.556.014
Italië 2.055.000
Verenigde Staten 324.170
België 90.890
Totaal Geallieerden **19.556.863**

Duitsland, 6.861.950
Oostenrijk- Hongarije 6.920.000
Turkije 1.454.000
Totaal Centralen **15.486.963**

Totaal :MILITAIRE DODEN EN GEWONDEN
35.043.826

38. DICTAAT VAN VERSAILLES (Film en rede)

A. *Filmbeelden: Verdrag Versailles*

<https://www.bing.com/videos/search?q=verdrag+versailles&&view=detail&mid=2810EC469B82034257A32810EC469B82034257A3&rvsmid=2810EC469B82034257A32810EC469B82034257A3&fsscr=0&FORM=VDFSRV>

Tekstbord: 1919 Het Dictaat van Versailles. Grondslag voor de nieuwe oorlog.

Muziek: Weense Wals, Die Blaue Donau: Johann Strauss (met twist)

<https://youtu.be/ENETOpNplil?t=1m23s>

<https://www.youtube.com/watch?v=vXuhvzbO5EI> (1:53)

Licht: 36

B. **Generaal Foch**

(Duitse militair met pickle haube knielt met zilveren tekst en bord . Franse generaal Foch komt achter het blad staan. Hij leest plechtig een ouderwets verdragsdocument)

Mijne Heren,

Met vertegenwoordigers van het Duitse gezag kwamen wij tot het volgende verdrag.

1. **Volkerenbond.** Duitsland zal daarvan geen lid zijn
2. **Gebiedsbeperking:** Duitsland verliest in het Westen Elzas-Lotharingen aan Frankrijk en in het Oosten delen van Pruisen aan Polen. Duitse troepen worden teruggetrokken uit Rusland
3. **Duitse Koloniën:** Deze worden afgenomen en overgenomen door Frankrijk, Groot-Brittannië en leden van het Gemenebest.
4. **Ontwapening.** Het leger wordt verboden zware wapens en vliegtuigen te bezitten. De Fokker DVII toestellen worden overgedragen aan de geallieerden
5. **Duitsland betaalt herstelbetalingen** tot een totaalbedrag van 132 miljard Goudmark
6. **Confiscatie.** Buitenlandse Duitse tegoeden tot 10 miljard goudmark worden verbeurd verklaard.
7. **Uitlevering en berechting.** Keizer Wilhelm II, en de Duitse legerleiding dienen te worden uitgeleverd en berecht voor oorlogsmisdaden.

Moge de wereld gespaard blijven van oorlog en vernietiging.

C. (37) Swastika

Beeld: Swastika van WO2.

Geluid: zware trommel

Donkerslag.